

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Pelastustoimi sote- ja pelastustoimen uudistuksessa

HE 241/2020 vp

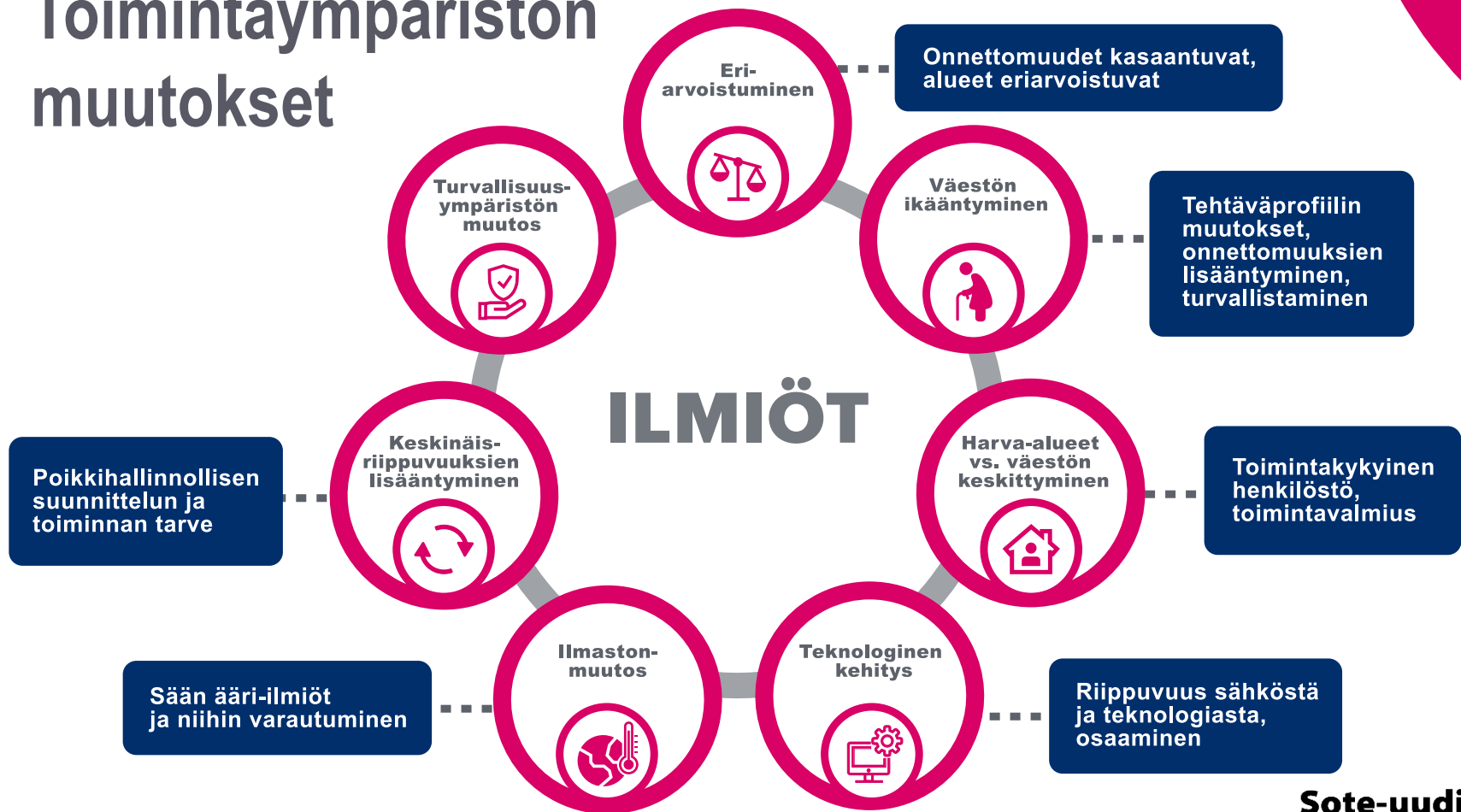
HaV 9.3.2021

Hallitusneuvos Ilpo Helismaa

8.3.2021

Sote-uudistus

Toimintaympäristön muutokset

Pelastustoimen kehittäminen 2021–2025

Muuttuvassa toimintaympäristössä haasteena on:

- yhdenmukaisuus ja vaikuttavuus onnettomuuksien ehkäisyssä
- riittävä pelastustoiminnan toimintavalmius voimakkaasti kehittyvissä keskuksissa sekä harva-alueella
- valtakunnallinen tehokkuus suuronnettomuuksissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteet

Ihmisten ja yhteisöjen sekä koko yhteiskunnan turvallisuus paranee

**Valta-
kunnallisesti
yhtenäinen
ja häiriötön
järjestelmä**

**Yhdenvertaiset
laadukkaat
sekä kustannus-
tehokkaat
palvelut**

**Yhden-
mukaiset
palvelut**

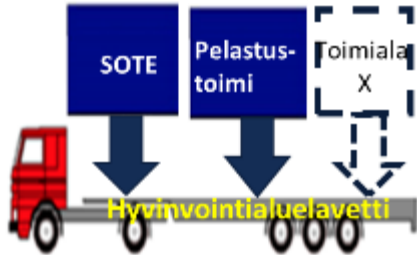
**Palvelut
harva-alueilla
ja kasvavissa
keskuksissa**

**Ensihoito-
palvelut
koko
maassa**

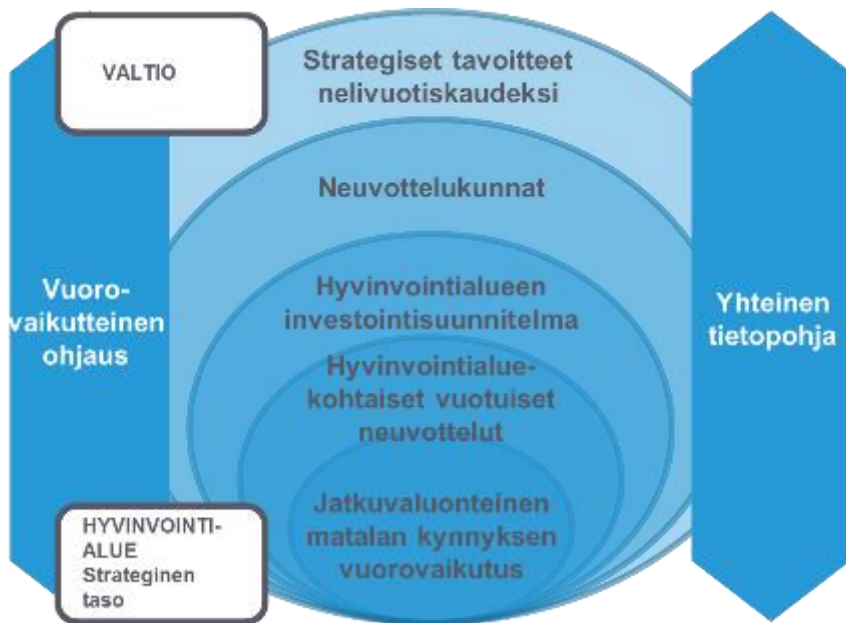
**Perustetaan johtaminen, ohjaus ja valvonta systemaattiseen
tutkimus-, kehittämis- ja arviointitoimintaan**

SOTE ja PELA tasavertaisia toimialoja hyvinvointialueella

- Hyvinvointialueet perustetaan toimialariippumattomina (VoimL 5 §)
- Hyvinvointialue järjestää sille lailla säädetyt tehtävät (HvaL 6 ja 8 §)
 - Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan (SoteJL 8 §)
 - Hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan (PelJL 4 §)
- Hyvinvointialue vastaa yhtäläisesti sekä Soten että pelastustoimen järjestämisestä alueellaan
- Pelastustoimi on hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleva oma erillinen Soten kanssa rinnasteinen ja tasavertainen toimialansa
- Otettava huomioon hyvinvointialueen päättäessä organisaatiostaan
- Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen hallintosäännöstä toimielimistä, johtamisesta ja henkilöstöorganisaatiosta

Kokonaisohjaus yhdenmukainen SOTEn kanssa

Kokonaisohjaus

- strategista
- vuorovaikutteista
- perustuu yhteiseen tietopohjaan
- kohdistuu järjestämiseen, ei tuottamiseen
- suositukset eivät ole velvoittavia

Investointien ohjaus (hylkäysperusteet)

- valtio rahoittaa – valtio valvoo
- lainanottovaltuus = lainanhoitokyky
- kustannustehokkuus ja kustannusvaikuttavuus -peruste pelastustoimessa poikkeuksellinen
- Helsinki voi käyttää muitakin tulojaan (kunnallinen itsehallinto)

Pelastustoimen tuottama ensihoito 1/2

- Ensihoito kuuluu terveydenhuollon järjestämisvastuulle
- Pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetu palvelutuotannossa turvataan sote-uudistuksessa. (Pääministeri Marinin hallitusohjelma)
- Synergia on keskeinen peruste sille, että pelastustoimi siirretään hyvinvointialueiden järjestettäväksi
- Pelastustoimen on mahdollista jatkossakin tuottaa ensihoitopalveluita
 - Hyvinvointialue järjestäjänä ja pelastustoimi tuottajana ovat samassa oikeushenkilössä -> In House
 - Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingillä on määräysvalta HUS-yhtymään -> Käänteinen sidosyksikköhankinta

Pelastustoimen tuottama ensihoito 2/2

- Hyvinvointialueen ja Uudellamaalla HUS-yhtymän järjestämistehtävään kuuluu tuottamistavasta päättäminen
 - Omana toimintana
 - Yhteistyössä toisen hyvinvointialueen kanssa
 - Hankkiminen sopimuksen perusteella muulta tuottajalta
 - Uudellamaalla HUS-yhtymä voi hankkia hyvinvointialueelta, Helsingiltä tai muulta tuottajalta
- Ensihoitopalveluiden tuottamistavasta päättämisestä ei ole perusteltua säätää hyvinvointialuelain 7 §:stä poikkeavasti (Hyvinvointialue, Helsinki ja HUS-yhtymä päättää tuottamistavasta)
- SM ja STM strateginen ohjaus kohdistuu järjestämiseen
- Hyvinvointialueet ja Helsinki ovat HUS-yhtymän jäseniä ja niiden valitsevat edustajat HUS-yhtymässä päättävät myös ensihoidosta ml. tuottamistavasta

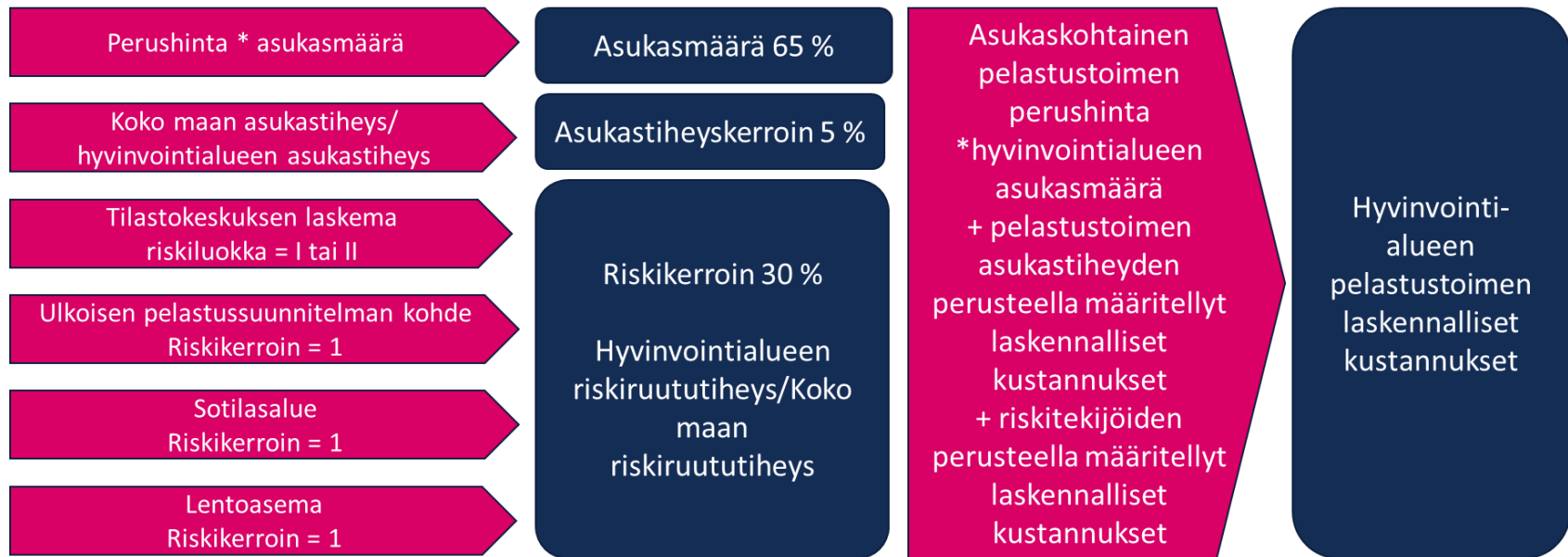
Pelastustoimen palvelutaso - ohjaus

- Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia (PelJL 3 §)
 - Kansallisilla ja alueellisilla riskeillä saattaa olla myös maakunnallisia vaikutuksia
 - Vastaa asiallisesti voimassa olevaa pelastuslakia
- Palvelutason tulee olla riittävä kaikkien pelastustoimeen kuuluvien tehtävien osalta
- Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo yleisesti pelastustointia ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa (PelJL 7 §)
- Sisäministeriö ohjaa ja AVI valvoo palvelutasoa - valtio myös rahoittaa, minkä se määrää

Pelastustoimen palvelutaso - valvonta

- Aluehallintovirasto valvoo
 - pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa (PelJL 17 §)
 - hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason riittävyttä (PelJL 18 §)
- Aluehallintovirasto voi velvoittaa hyvinvointialueen korjaamaan huomattavat puutteet palvelutasossa (PelJL 18 §)
- Valtion rahoituksen tasoa varainhoitovuodelle määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien *laajuuden tai laadun* muutos, jos se aiheutuu asian-omaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, *lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä* tai valtion talousarviosta (RahL 9 §)
- Hyvinvointialueilla tulisi muutoksiin esitettävän lisärahoituksen turvin olla tosiasialliset mahdollisuudet suoriutua niille osoitetuista tehtävistä ja velvoitteista

Pelastustoimen palveluntarvemäärittely ja rahoitusmalli eroaa SOTE mallista

Rahoitusasetus - pelastustoimen riskikerroin

- Uudet I ja II riskiruudut perustuvat Tilastokeskuksen regressiomallin mukaiseen aineistoon (v. 2019), joka on luokiteltu 1.1.2023 hyvinvointialueisiin kuuluvien kuntien mukaisesti.
- Lisäksi on huomioitu Valtioneuvoston asetustalonnoksen hyvinvointialueiden rahoituksesta mukaiset riskiluokkiin III ja IV kuuluvien riskiruutujen 1 tason painokertoimet.

”Sellaisen riskiluokkaan III ja IV kuuluvan riskiruudun painokerroin, jolla sijaitsevalle kohteelle on pelastuslain 48 §:n nojalla laadittava erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma tai jolla sijaitsee kokonaishenkilömäärältään yli 1500 henkilön puolustusvoimien pysyvässä käytössä oleva alue taikka jolla sijaitsee lentoasema, jolle on reitti- tai tilausliikennettä, on kuitenkin 1.”

Rahoitusasetus - pelastustoimen riskikerroin

Nykyisen
rahoitus-
laskelman
riskiruudut
2019,
Pronto

HYVINVOINTIALUE	RL I	RL II	SUMMA
Helsinki	130	53	183
Vantaa ja Kerava	63	88	151
Länsi-Uusimaa	100	158	258
Itä-Uusimaa	19	39	58
Keski-Uusimaa	35	101	136
Varsinais-Suomi	41	291	332
Satakunta	12	172	184
Kanta-Häme	12	112	124
Pirkanmaa	40	271	311
Päijät-Häme	18	137	155
Kymenlaakso	12	134	146
Etelä-Karjala	4	97	101
Etelä-Savo	7	98	105
Pohjois-Savo	19	126	145
Pohjois-Karjala	7	105	112
Keski-Suomi	16	165	181
Etelä-Pohjanmaa	4	142	146
Pohjanmaa	8	78	86
Keski-Pohjanmaa	6	66	72
Pohjois-Pohjanmaa	19	166	185
Kainuu	2	53	55
Lappi	6	108	114
koko maa	580	2760	3340

RL I	RL II	RL III & IV	SUMMA	MUUTOS
114	62	1	177	-6
39	109	6	154	3
47	214	5	266	8
5	45	9	59	1
14	119	3	136	0
40	255	16	311	-21
12	172	21	205	21
12	112	15	139	15
40	269	40	349	38
15	137	9	161	6
11	129	17	157	11
4	97	8	109	8
7	95	9	111	6
19	128	10	157	12
6	105	18	129	17
15	155	8	178	-3
4	143	17	164	18
10	95	10	115	29
4	43	4	51	-21
19	240	24	283	98
2	51	22	75	20
6	108	44	158	44
445	2883	316	3644	304

Uudet
riskiruudut,
1.1.2021 alk.

Alueen pelastustoimien rahoitusvaje

Alueen pelastustoimien rahoitusvaje 1.1.2023 tilanteeseen (tilanne 1.3.2021):

1. Toimintavalmiuden parantaminen, lisäkustannukset 58 milj. €.
2. Varallaolon korvaava järjestelmä, lisäkustannukset 13 milj. €.

Yhteensä vaje on 71 milj. € jakautuen vuosille 2021—2030. Tarkempaa tietoa jakautumisesta tuleville vuosille ei vielä ole.

3. Öljyn- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntakustannukset ja kalustohankinnat, n. 10 milj. € / vuosi (vuodesta 2021 alkaen).

soteuudistus.fi

#sote #tulevaisuudensote

Sote-uudistus